

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 05.10.16

Adam Bodnar

VII.602.6.2014. JZ

**Pan Poseł
Arkadiusz Mularczyk
Przewodniczący
Komisji Nadzwyczajnej do spraw
zmian w kodyfikacjach
Sejm RP**

W nawiązaniu do mojego wcześniejszego wystąpienia generalnego z dnia 19 stycznia 2016 roku, **pragnę zwrócić uprzejmie uwagę Pana Przewodniczącego na konieczność pilnej zmiany art. 492 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. nr 21, poz. 112 ze zm.).**

Rzecznik Praw Obywatelskich w swoim wniosku skierowanym do Trybunału Konstytucyjnego zakwestionował zgodność art. 492 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy z art. 60 w związku z art. 32 i art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz z art. 29 lit. a Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169). Zgodnie z zaskarżonym przez Rzecznika przepisem: „Wygaśnięcie mandatu wójta następuje wskutek: orzeczenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji w trybie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na okres co najmniej do końca kadencji”. Natomiast wedle art. 5 pkt 6 Kodeksu wyborczego: „Ilekcć w kodeksie jest mowa o wójcie – należy przez to rozumieć także burmistrza i prezydenta miasta”.

W wyroku z dnia 23 stycznia 2014 r. (sygn. akt K 51/12) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że „art. 492 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy [...]

rozumiany w ten sposób, że dotyczy orzeczenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji wydanego po nabyciu mandatu wójta jest zgodny z art. 60 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Trybunał, na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. nr 102, poz. 643 ze zm.), umorzył postępowanie w zakresie zgodności kwestionowanego przepisu z art. 32 Konstytucji RP oraz z art. 29 lit. a Konwencji, uznając zbędność orzekania w tym zakresie.

W związku jednak z przytoczonym wyrokiem, **Trybunał Konstytucyjny wydał dnia 11 lutego 2014 r. postanowienie sygnalizacyjne (sygn. S 1/14), w którym przedstawił Sejmowi RP uwagi dotyczące stwierdzonej w Kodeksie wyborczym luki w prawie, polegającej na braku możliwości uruchomienia postępowania w sprawie orzeczenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w inny sposób aniżeli na wniosek zainteresowanego.**

W swoim postanowieniu Trybunał zauważył, że „kodeks wyborczy w zasadzie nie przewiduje możliwości uruchomienia procedury wygaśnięcia mandatu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) z uwagi na niezdolność do sprawowania przez niego urzędu w inny sposób aniżeli na wniosek zainteresowanego”. Podkreślił również, że „usunięcie przez ustawodawcę sygnalizowanej luki w prawie jest niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej [...] istniejący sposób wszczynania tej procedury nie jest wystarczający z punktu widzenia potrzeby ochrony interesów społeczności samorządowej”.

Pragnę dodatkowo podkreślić, że w opinii Rzecznika, przy opracowaniu regulacji w tej materii należy mieć na uwadze również wdrażanie przez Polskę Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Konwencja ta wprowadziła bowiem nowe podejście do niepełnosprawności i niezmiernie ważne jest, żeby było ono uwzględniane w nowo przyjmowanych rozwiązaniach. Odnosząc się do powyższej kwestii należy zauważyć, że zgodnie z poglądem przyjętym w Konwencji, wszelkie ograniczenia w dostępie do funkcji publicznych muszą być oparte na pogłębionej analizie stanu faktycznego, która wykaże, że dana osoba ze względu na swoją niepełnosprawność nie może jej wykonywać. Rzecznik pragnie zwrócić uwagę, że nie ma żadnej wątpliwości, co do możliwości wykonywania funkcji wójta w warunkach określonych w ustawie z dnia

27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.), czyli po przystosowaniu stanowiska pracy. W związku z tym, biorąc pod uwagę brzmienie art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016, poz. 887 ze zm.), w ocenie Rzecznika, sposób orzekania o niezdolności do wykonywania funkcji wójta nie powinien opierać się na systemie orzekania o niezdolności do pracy, ale na osobnym mechanizmie prawnym, podobnie jak ma to miejsce w procedurze orzekania o niezdolności do pełnienia funkcji sędziego (art. 70 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych - Dz. U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.).

Należy zauważyć, że w toku prac Sejmu RP VII kadencji przygotowano projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks wyborczy oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2337), który wpłynął do Sejmu RP dnia 4 kwietnia 2014 roku. Swoje pierwsze czytanie projekt ten miał dnia 28 maja 2014 roku, po czym został skierowany do prac w Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach. Prace legislacyjne nie zostały jednak zakończone.

Mając powyższe na względzie, działając w oparciu o art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.), uprzejmie proszę Pana Przewodniczącego o zajęcie stanowiska w sprawie możliwości podjęcia przez Wysoką Komisję inicjatywy ustawodawczej mającej na celu wykonanie wspomnianego postanowienia sygnalizacyjnego Trybunału Konstytucyjnego.